

2. Suhak L.A. Mistse i rol spetskursiv i spetsseminariv u profesiinii pidhotovtsi studentiv [Elektronnyi resurs] / L.A. Suhak. Rezhym dostupu 15.03.2014: http://gnpu.edu.ua/files/VIDANNIY/Visnuk_13/V13_145_149.pdf. – Zahol. z ekranu. – Mova ukr.

3. Fitsula M.M. Pedahohika vyshchoi shkoly: navch. posib. / M.M. Fitsula. – K. : Akademyvidav, 2014. – 456 s. (Seriiia «Alma-mater»).

4. Chukhym N. Genderna ekspertyza normatyvnykh kursiv ta navchalnykh prohram sotsialno-humanitarnoho tsyклу / N.Chukhym – K.: Druk. Pd-Zakh. zaliznytsi, 2001. – 45 s.

УДК:378.937:792.07:001.891

Мозговий Віктор Леонідович – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант відділу теорії та історії педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

E-mail: viktoriya-72@mail.ru

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РЕЖИСУРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЇ

Регуляторами процесу оновлення педагогічної теорії у більшості варіантів є запити педагогічної практики. Цей факт здебільшого пояснює тематику прикладних досліджень й опосередковано стосується фундаментальних наукових розробок.

Досліджуючи проблему підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії у своїх наукових пошуках ми були орієнтовані у першу чергу на вирішення практичних завдань, із якими стикаються педагоги, а саме: визначення засобів, способів, методів і форм режисури педагогічної дії. Однак проведене детальне методологічне дослідження проблеми актуалізувало питання формування нових теоретичних основ використання зазначених компонентів у налагодженні педагогічної взаємодії між учителями та учасниками навчально-виховного процесу. Це у свою чергу стало передумовою обґрунтування відповідних концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії, орієнтованої на вирішення визначеного завдання.

Актуальність розробки відповідних концепцій і концептуальних засад професійної підготовки вчителів мотивована сучасними підходами щодо реалізації основних напрямів розвитку педагогічної освіти. Як приклад можемо навести роботи І. Зязюна, Л. Лук'янової, О. Отич, Т. Поясок, В. Радкевич, Р. Серьожнікова, Л. Сушенцева, О. Федій, М. Чобітько та ін. Варіативність концепцій і концептуальних засад у вітчизняній педагогічній освіті свідчить про ґрунтовність наукових позицій авторів в аспекті удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів. Саме цей факт переконав нас у доцільності проведення відповідного теоретичного

обґрунтування висхідних позицій підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії.

Метою статті є обґрунтування концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії.

Перш ніж перейдемо до аналізу наукових підходів щодо формування теоретичного знання, вважаємо за доцільне звернути увагу на міркування В. Краєвського. Досліджуючи якісні показники педагогічної теорії, науковець наголошує на тому, що «Немає нічого більш практичного, ніж обґрунтована теорія» [2, с. 187].

Аналіз наукового доробку вітчизняних та зарубіжних учених дає підстави констатувати факт існування різних підходів до обґрунтування концепцій та концептуальних засад, що стосуються професійної підготовки фахівців різних галузей, у тому числі й освітньої. Здебільшого за основу вказаного теоретичного доробку автори використовують систему професійних цілей, положень, принципів, позицій, що базуються на одному або декількох наукових підходах. Проаналізовані концепції і концептуальні засади професійної підготовки фахівців педагогічного і непедагогічного профілів остаточно переконали нас у доцільності розробки саме другого виду наукового обґрунтування. Таким чином, обґрунтування концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії стало можливим завдяки використанню педагогічно-орієнтованих категорій як висхідних орієнтирів, що найбільш повно відображають процес професійного становлення учителя. Узагальнену схему концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії зображено на рисунку 1.

Розглянемо визначені нами категорії у контексті концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії. Розпочнемо аналіз із провідної ідеї підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії. Сутність провідної ідеї концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії полягає в організації відповідної професійної підготовки. У межах цієї підготовки будуть формуватися професійні компетенції, направлені на вирішення завдань успішної педагогічної соціалізації, розвитку педагогічної майстерності, формування індивідуального стилю педагогічної діяльності, організації та реалізації результативної педагогічної взаємодії з усіма учасниками навчально-виховного процесу.

Другою категорією є провідні позиції концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії. Проведений аналіз освітньо-професійних програм, освітньо-кваліфікаційних характеристик з підготовки фахівців педагогічного профілю дає підстави стверджувати про наявність обмеженого обсягу режисерсько-педагогічних знань, умінь і навичок у переліку професійних компетенцій.

Рис. 1. Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії

Це стало передумовою для розробки провідних позицій підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії, у яких

особливе місце займає змістове наповнення відповідного процесу. Основоположною позицією для реалізації цієї роботи стали теоретичні рекомендації І. Зязюна щодо складу режисерсько-педагогічних функцій, які реалізує вчитель у професійній діяльності [1, с. 488].

Враховуючи вищезазначене, провідні позиції підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії ми пов'язуємо з реалізацією відповідної функції, у межах якої формування знань, розвиток умінь і навичок з режисури педагогічної дії наблизять майбутніх учителів до організації результативної взаємодії та в перспективі до діяльнісно-орієнтованої педагогічної діяльності.

Не менш важливою категорією, що потребує аналізу у рамках концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії, є педагогічна стратегія.

За нашим переконанням, визначення гуманістичних орієнтирів у процесі обґрунтування концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної – не тільки умова врахування сучасних тенденцій розвитку освіти, а й принципова професійно-педагогічна позиція, що базується на ідеї створення результативної педагогічної взаємодії учителя й учня. Щодо визначення діяльнісно-орієнтованої педагогічної освіти орієнтиром у підготовці майбутніх учителів до режисури педагогічної дії зазначимо, що вказана наукова категорія якнайкраще розкриває сутність педагогічної дії у контексті сучасного навчально-виховного процесу.

Проведений аналіз визначених категорій концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії стали передумовою формування теоретико-методичної основи досліджуваного процесу.

Наведена наукова позиція зорієтувала нас у найближчій перспективі розглянути у контексті теоретичних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії теоретичної, аксіологічної і нормативної моделей вищезазначеного процесу.

Узагальнюючи обґрунтування концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії, можемо зробити висновок, що розглянуті категорії надали можливість визначити певні фахові межі досліджуваного процесу. Запропонована структура концептуальних засад ґрунтується на загальнодидактичних закономірностях побудови навчального процесу і цілком може бути реалізована в рамках професійно-педагогічної освіти. Логіка наукового обґрунтування категорій концептуальних засад підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії забезпечила наскрізне осмислення теоретичного доробку у межах досліджуваної проблеми.

Перспективи подальших досліджень ми пов'язуємо із обґрунтуванням теоретичної, аксіологічної та нормативної моделей

підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії, зарубіжний досвід підготовки вчителів до режисури педагогічної дії.

Література

1. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії: монографія / Іван Андрійович Зязюн. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.

2. Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап: учеб. пособ. для вузов / В.В. Краевский, Е.В. Бережнова. – М.: Академия, 2006. – 393 с.

Мозговой Виктор Леонидович – кандидат педагогических наук, доцент, докторант отдела теории и истории педагогического мастерства Института педагогического образования и образования взрослых НАПН Украины.

E-mail: viktoriya-72@mail.ru

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К РЕЖИССУРЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДЕЙСТВИЯ

Аннотация. В публикации обосновываются концептуальные основы подготовки будущих учителей к режиссуре педагогического действия. Акцентируется внимание на целесообразности использования некоторых педагогических категорий в качестве исходных ориентиров обоснования концептуальных основ исследуемой проблемы. Предложено авторское решение содержания категорий-компонентов, которые формируют структуру концептуальных основ подготовки будущих учителей к режиссуре педагогического действия.

Ключевые слова: концептуальные основы, подготовка будущих учителей, режиссура педагогического действия.

Mozgovyi Victor – Candidate of Pedagogical Science, Associate Professor, Doctoral Candidate of the Theory and History of Pedagogical Skills Department of the Institute of Pedagogical Education and Education of Adults NAPS of Ukraine

E-mail: viktoriya-72@mail.ru

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF THE PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR PEDAGOGICAL ACTION DIRECTION

Summary. The regulators of the process of renewal of pedagogical theory in the majority of cases are inquiries of pedagogical practice. Mainly this very fact explains subject area of applied research and mediately refers to the fundamental scientific research. Investigating the problem of the preparation of future teachers for pedagogical action direction in our scientific search first and foremost we were oriented to solutions to practical tasks which pedagogues face, in particular: means, ways, methods and forms of pedagogical action direction. However, having been done the detailed methodological investigation of the problem actualized the problem of creation of new theoretical foundations of application of abovementioned components in the adjustment of the pedagogical interaction between teachers and the participants of the educational process. Consequently, it has become a precondition for the grounding of appropriate conceptual foundations of the preparation of future teachers for pedagogical action direction which is exactly oriented to the

solution to the mentioned task.

Conceptual foundations of the preparation of future teachers for pedagogical action direction have been grounded in this publication. The attention is focused on the expediency of the usage of certain pedagogical categories as the quality of ascending guidelines of the grounding of conceptual foundations of the problem being investigated. Author's solution of meaning content of categories and components of conceptual foundations of the preparation of future teachers for pedagogical action direction is represented.

Key words: *conceptual foundations, the preparation of future teachers, pedagogical action direction.*

Bibliography

1. Zyazyun I.A. *Filosofiya pedahohichnoyi diyi: monohrafiya* / Ivan Andriyovych Zyazyun. – Cherkasy: Vyd. vid. ChNU imeni Bohdana Khmel'nyts'koho, 2008. – 608 s.
2. Kraevskij V.V. *Metodologija pedagogiki: novyj jetap: ucheb. posobie dlja vuzov* / V.V. Kraevskij, E.V. Berezhnova. – M.: Akademiya, 2006. – 393 s.

УДК 374.73 + 376.112.4

Стадник Оксана Олександрівна – аспірант кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка, керівник гуртків Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

E-mail: ksuhaht1@rambler.ru

ВИВЧЕННЯ СТАНУ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-ПОЗАШКІЛЬНИКІВ ПРИРОДНИЧОГО НАПРЯМУ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Розвиток гуманістичних цінностей освіти в Україні потребує зміни авторитарно-дисциплінарної моделі на особистісно-зорієнтовану. Цей процес відбувається у вітчизняній освіті вже майже два десятиріччя, постійно ставить перед собою нові завдання та вирішує їх. Сутнісними ознаками цієї зміни є: навчання й виховання особистості з максимально можливою індивідуалізацією, створення сприятливих умов для саморозвитку і самонавчання особистості, осмислене визначення нею своїх можливостей і життєвих цілей, наближення змісту освіти до нагальних індивідуальних та суспільних потреб. Виконавцями поставлених перед системою освіти завдань є вчителі.

Мінливі умови дійсності змушують переглядати роль і значення дослідницьких здібностей у житті людини. У ХХІ столітті стає все більш очевидно, що вміння і навички дослідницького пошуку потрібні не тільки тим, чия діяльність пов'язана з науковою роботою, але і всім людям. Універсальні дослідницькі здібності, серед яких найбільш значущими є здатність швидко орієнтуватися в ситуації, творчо підходити до вирішення проблем, вміння знаходити та аналізувати інформацію, дозволяють людині активно